

PROGRAM
ZA LOKALNE VOLITVE MESTNE
OBČINE LJUBLJANA 2014

ZDRUŽENA ★ LEVICA

UVOD

Lokalne volitve 2014 so v marsičem prelomne: prvič po dvajsetih letih (prve lokalne volitve v samostojni Sloveniji so bile 4. decembra 1994) imamo Ljubljancanke in Ljubljancani socialistično alternativo, ki Ljubljane ne vidi zgolj kot mestni center ali kot turistično storitev, temveč kot pravico vseh, ki tukaj živimo, delamo, se šolamo. Platforma Združene levice ne bo delala za veliki kapital, za zgrešene projekte in zgolj turistom prijazno Ljubljano. Nasprotno, strokovno premišljeno se bomo lotevali novih infrastrukturnih projektov oziroma nadgradili in izboljšali bomo že obstoječo infrastrukturo, s čimer bomo najširšemu krogu ljudi naredili storitve bolj kakovostne in dostopne.

Združena levica, ki je vzniknila iz vstajniškega gibanja, predstavlja tudi prelom z uveljavljeno prakso upravljanja s skupnim dobrim, ki se kaže v avtokratskem in netransparentnem vodenju, prežetem s korupcijo, klientelizmom in nepotizmom. Občine morajo delovati v dobro občank in občanov, ne za zasebne interese, kar je mogoče zagotoviti le tako, da občanke in občani odločajo o najpomembnejših vprašanjih. V ta namen bomo uvedli več ukrepov za demokratično upravljanje z mestom, med katerimi izpostavljamo participativni proračun kot neposredno udeležbo občank in občanov pri urejanju javnih zadev in proračunskih sredstev, katerega cilj je najbolj učinkovito zadovoljevanje potreb občank in občanov in dvig kakovosti bivanja v občini. Razvijali bomo tudi druge institute neposredne demokracije, ki bodo obvezujoče za občinske organe (na primer zbor občanov).

V Združeni levici se zavedamo, da se boj za okrepitev in izboljšanje javnega socialnega in zdravstvenega varstva začne v občinah. Zato bomo iz zdesetkanega zdravstvenega sistema razvili sodobno mrežo javnega zdravstva na najvišji evropski ravni, na katero se bo lahko zanesel vsak občan in občanka. Odločeni smo, da bomo poskrbeli za dostojno stanovanje za vse ranljive skupine – brezdomce, socialno ogrožene, žrtve nasilja, enostarševske družine, telesno ovirane in osebe s težavami v duševnem zdravju. Z mrežo ljudskih kuhinj, prilagojenih našemu času, bomo dosegli, da v Ljubljani ne bo nihče lačen.

S pravično, inovativno in trajnostno naravnano stanovanjsko politiko bomo omogočili mladim, da se osamosvojijo, vsem občankam in občanom, ki živijo v slabih bivalnih razmerah, pa kakovostno in energetsko učinkovito prenovo stanovanj.

V partnerstvu z nevladnimi organizacijami in šolami v lokalnem okolju bomo

vzpostavili mrežo skupnostnih delavcev, tako da bomo zaposlili mlade za delo v skupnosti, ki bodo spodbujali otroke in mlade, še posebej tiste iz socialno ogroženih družin in manj spodbudnih okolij, k igri, gibanju in kreativnemu izražanju. Starejšim občankam in občanom in ostalim pomoči potrebnim bomo zagotovili cenovno dostopno pomoč na domu.

Zaradi vse večjih socialnih stisk se bomo potrudili mladim družinam, brezposelnim staršem in tistim z najnižjimi dohodki omogočiti dodatno znižanje za plačilo vrtca. Socialno najbolj ogroženim otrokom je potrebno zagotoviti subvencijo za tople obroke ter nuditi pomoč tudi pri nadstandardnih dejavnostih.

Zahtevali bomo, da bo poslovanje Mestne občine Ljubljana ter v njenih podjetjih javno dostopno po načelu odprtih knjig. Uvedli bomo sistem soupravljanja oziroma samoupravljanja zaposlenih v podjetjih v lasti MOL-a in v javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je občina.

Ustvarjali bomo tudi nova delovna mesta, predvsem s širitvijo dejavnosti javnih podjetij ter s spodbujanjem inovativnih in zelenih delovnih mest v kulturi in turizmu ter na področjih lokalne samooskrbe s hrano, trajnostne prometne infrastrukture, energetske prenove stavb v občinski lasti itd.

Preprečevali bomo sporne in okoljsko škodljive posege v prostor, ki nimajo neposredne koristi za celotno družbo, kot na primer izgradnja nakupovalnih središč in širitev obstoječih mestnih vpadnic. V sodelovanju s četrtnimi skupnostmi pa si bomo prizadevali predvsem za prostorsko urejanje predmestnih območij.

Mestno prometno politiko bomo zasnovali na načelu trajnostne mobilnosti, katere ključni elementi so hiter, udoben in dostopen javni promet, celovita zasnova prometa oziroma povezanost prometnih sredstev, bližina delovnih mest stanovanjskim naseljem ter kolesarjem in pešcem prilagojena infrastruktura.

Ekološka preobrazba je ključni element demokratičnega socializma, zato bomo s premišljenim upravljanjem okolja ohranili zeleno Ljubljano, z zeleno urbanizacijo pa bomo pustili naravni pečat v vsakem kotičku mesta. Dali bomo pobudo za pripravo strategije upravljanja zaščitene območij narave (Krajinski park Barje, Natura 2000...) ter revitalizacije rečnih bregov Ljubljane. Zavzemamo se, da zaščitene površine ostanejo v lasti in upravljanju izključno mesta ali države.

V sodelovanju z ostalimi občinami in Regionalno razvojno agencijo ljubljanske urbane regije bomo zastavili energetske koncept občine oziroma regije, ki

bo postavil jasne cilje glede zmanjševanja emisij, obnovljivih virov ter učinkovite rabe energije.

Vsi ti ukrepi in politike izvirajo iz našega stališča, da mesto ni le center, mesto ni le turistična storitev, mesto smo mi vsi, zato pravimo, da mora mesto postati pravica vseh! S skupnim delom si bomo to pravico spet izborili!

1 DEMOKRATIZACIJA UPRAVLJANJA MOL

Z lokalno samoupravo izvršujemo načelo subsidiarnosti, v skladu s katerim se zadeve lokalnega pomena najbolj učinkovito izvršujejo na najnižji možni ravni, oziroma najbližje uporabnikom. Tako podpiramo tudi prenos oblastnih mehanizmov na zbornice občanov na ravni četrtinskih skupnosti. Vendar se v praksi namen lokalne samouprave pogosto izrodi v zasebni peskovnik peščice lokalnih vplivnežev, ki občino vodijo avtokratsko, na netransparenten način, ki je prežet s korupcijo, klientelizmom in nepotizmom. Takšno vodenje občine se dolgoročno odraža na kakovosti življenja občanov, zato je potrebno tovrstne prakse prekiniti in jih preprečevati. Občine morajo delovati v korist občanov, ne za zasebne interese. Tega pa ni mogoče zagotoviti drugače kot s tem, da občani dejansko odločajo o najpomembnejših vprašanjih. To name ravamo storiti s pomočjo naslednjih ukrepov:

a. Uvedba participativnega proračuna

Institut participativnega proračuna je način neposredne udeležbe občanov pri urejanju javnih zadev in razporejanju proračunskih sredstev, ki jih izvaja s ciljem najbolj učinkovitega zadovoljevanja potreb občanov in dviga kakovosti bivanja v občini.

Financira se iz sredstev, ki ostanejo na voljo po tem, ko občina za tekoče leto v proračunu zagotovi dovolj sredstev, da izpolni vse zakonske obveznosti, ki izhajajo iz Zakona o lokalni samoupravi in zadosti vsem obligacijam, izhajajočih iz finančnega poslovanja (plačevanje obresti itd.), kot tudi iz sodnih kazni ali investicijskih obligacij iz preteklosti.

Ta sredstva se razdelijo med krajevne in vaške skupnosti oziroma mestne četrti, ki jih porabijo po projektnem principu. Predlagatelji projektov so lahko fizične osebe s stalnim prebivališčem v ožjem delu občine, na katerega se projektni predlog nanaša ter občina sama. Predmet projekta je lahko infrastrukturne narave ali izvedba storitve, ki dviguje kakovost življenja v občini, hkrati pa mora prispevati k uresničevanju izvirmih nalog občine.

Ko pristojni organ občinske uprave potrdi zakonitost in ustreznost predloga projekta, ga uvrsti v zbir predlogov projektov. O izvedbi projektov odločajo prebivalci ožjega dela občine, na zboru občanov. Izbrani so projekti, ki so dobili največ glasov in katerih skupen predviden strošek ne presega zneska, ki je bil v okviru participativnega proračuna dodeljen ožjemu delu občine.

b. Uvedba instituta odpoklica župana

Med možnostmi, ki so izraz pravice do sodelovanja pri vprašanih lokalne samouprave, spada tudi pravica občanov, da odpokličejo voljene funkcionarje, ki to oblast izvajajo. Trenutna zakonodaja ne ureja pravne podlage za odpoklic župana kot izraz zagotavljanja politične odgovornosti župana volivcem (omogoča le predčasno razrešitev s strani Državnega zbora zaradi neizvrševanja odločb ustavnega in upravnega sodišča). S periodičnostjo volitev je namreč politična odgovornost omejena na redne lokalne volitve, ki so vsake štiri leta, dogajanja v zadnjih nekaj letih, ki so povezana predvsem z vprašanji osebne integritete nekaterih nosilcev županske funkcije, nemočjo nadzornih institucij za hitro ukrepanje ter z izjalovljenimi pričakovanji volivcev, pa zahtevajo oblikovanje pravne podlage za predčasni odpoklic župana. Tudi tu bi lahko večjo vlogo odigrali referendumi na ravni mesta, ki bi jih lahko predlagali zbori občanov na ravni četrtinskih skupnosti.

c. Strateško in celostno vodenje projektov MOL

Trenutna mestna oblast upravlja z mestno občino na podlagi predvsem infrastrukturnih projektov. Ti so po definiciji enkratno dejanje z omejenimi viri in časovnimi okviri trajanja. Uspešno zaključeni projekti do neke mere izboljšajo kakovost življenja prebivalcev (primer: ureditev okolice), vendar so ti projekti hkrati le fasada, ki zakrivajo odsotnost systemskega upravljanja mesta. Značilen primer je izgradnja arene in stadiona Stožice, kjer smo (če pustimo ob strani analizo stroškov in koristi) dobili solidno infrastrukturo, ki pa je zaradi odsotnosti integracije v (neobstoječi) sistem obsojena na propad. Brez dolgoročne čezsektorske strategije vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva ter redefinicije odnosa MOL s športnimi društvi tudi najsodobnejši športni objekti v Ljubljani nimajo prihodnosti. V tem trenutku so projekti MOL sami sebi namen, medtem ko bi morali biti uporabljeni kot sredstvo. Tako je denimo z izgradnjo športne dvorane MOL že dosegla svoj cilj, medtem ko bi morala biti nova športna dvorana le eno izmed sredstev v boju proti mladostniškemu popivanju, otroški debelosti, pri ustvarjanju pogojev za vrhunski šport, aktivnemu staranju ipd. MOL mora biti osredotočena na dolgoročni razvoj mesta in oblikovati strategije, ki se s projekti le nadgrajujejo.

d. Pasivna volilna pravica

V Mestni občini Ljubljana poleg slovenskih državljanov prebivajo tudi tuji državljani. Sedanja zakonodaja tujcu, ki ni državljan EU, ima pa dovoljenje za stalno prebivanje, omogoča, da glasuje na volitvah v mestni svet (aktivna volilna pravica). Ker se zavzemamo za enakopravno obravnavo ljudi in

za integracijo tujih državljanov v družbo, si bomo kot parlamentarna stran-ka prizadevali za to, da tujci dobijo tudi pravico do kandidiranja na lokalnih volitvah (pasivna volilna pravica). Poleg tega si bomo prizadevali, da volilna pravica ne bo vezana na dovoljenje za stalno prebivanje, ampak zgolj na čas prebivanja v občini.

Ne glede na to, ali nam bo uspelo doseči zakonsko spremembo, si bomo prizadevali vsestransko vključevati tuje državljane v politično življenje občine.

e. Odločitve zbora občanov bodo postale zavezujoče za občinske organe

Zakon o lokalni samoupravi predvideva vrsto mehanizmov neposrednega odločanja občanov, ki pa so ali nezavezujoči ali pa ne dovoljujejo odločanja o bistvenih stvareh (uporabi proračuna, investicijah, dajatvah). Edini instrument, s katerim bi se lahko izognili tem omejitvam, ne da bi bilo treba spremeniti zakon, je zbor občanov. Zakon namreč ne omejuje vprašanj, o katerih se lahko odloča na zboru občanov,. Poleg tega občinam omogoča, da v statutu določi, na kakšen način je odločitev zbora občanov obvezujoča za občinske organe.

Sedanji Statut MOL tega vprašanja ne ureja. To je priložnost, da s premišljeno spremembo statuta zbere občanov razvijemo v organe neposredne demokracije.

2 KREPITEV SOCIALNE VLOGE MOL

Občina ima vrsto pristojnosti za zagotavljanje blaginje in enakih možnosti svojih občanov, predvsem na področju zdravstva in zagotavljanja stanovanj, pa tudi za socialno delo. Te pristojnosti bomo uporabili, da na lokalni ravni v največji meri uresničimo to, za kar si prizadevamo tudi na ravni države: vsem, tudi socialno najšibkejšim, hočemo zagotoviti pravočasno in kakovostno zdravstveno varstvo, s posebnim poudarkom na preventivi. Naš cilj je, da se Ljubljana po življenjski dobi, še posebej moških, približa najrazvitejšim evropskim regijam. Odločeni smo, da bomo poskrbeli za dostojna stanovanja ranljivim skupinam - brezdomcem, socialno ogroženim in mladim, posebej enostarševskim družinam. Z mrežo ljudskih kuhinj, prilagojenih našemu času, bomo dosegli, da v Ljubljani ne bo nihče lačen.

2.1 ZDRAVSTVO

Iz utrujenega zdravstvenega sistema, ki ga načenjata zaslužkarstvo v lastnih vrstah in nelojalna konkurenca zasebnega zdravstva, bomo razvili sodoben javni zdravstveni sistem na najvišji evropski ravni, na katerega se bo lahko zanesel prav vsak občan. Pri tem se zavedamo, da ima Ljubljana zaradi svojega privilegirane položaja v Sloveniji tudi odgovornost, da razvije dobre prakse, ki jih bo mogoče prenesti v druge občine in tudi v njih doseči zastavljene cilje.

a. Usmeritev vseh sredstev v razvoj javne zdravstvene mreže, ukrojene po potrebah občanov

MOL je ustanoviteljica zdravstvenih domov. Njihovo delovanje usmerja z akti in z imenovanjem večine članov svetov ter direktorjev zavodov. Te pristojnosti bomo uporabili za uveljavitev prepovedi dela zdravnikov iz javnih zavodov v (lastnih) zasebnih podjetjih, in uvedbo sistema preglednega ter gospodarnega sistema javnih naročil.

MOL je pristojna tudi za podeljevanje koncesij družinskim in drugim zdravnikom na osnovni ravni ter za podajanje soglasij k podelitvi koncesij na sekundarni ravni (specialisti). Ljubljana je v vseh pogledih središče Slovenije, torej v MOL ni razlogov, ki sicer upravičujejo podeljevanje koncesij. Zato se bomo zavzeli za prenehanje podeljevanja koncesij in reintegracijo zdravnikov v javno mrežo. Posebno pozornost bomo posvetili vzpostavitvi zobozdravstvene

dejavnosti v zdravstvenih domovih in ureditvi položaja Železničarskega zdravstvenega doma.

S tema ukrepoma bomo preprečili odtekanje javnih sredstev v zasebne žepe. Resničen napredek pa bomo dosegli le, ko bomo začeli racionalno načrtovati zmogljivosti glede na potrebe. MOL ima dovolj sredstev in znanja, da izdela strategijo razvoja zdravstvenega sistema, potrebuje pa politično vodstvo, ki se bo uprlo različnim lobijem in dosledno uveljavilo javni interes...

b. Vsem moramo zagotoviti pravico do zdravja

Naš cilj je, da bo ob koncu mandata vsak občan imel dostop do zdravnika v sistemu javne mreže. To pravico smo dolžni zagotoviti tudi tistim ranljivim skupinam - nekaterim skupinam tujcev, brezdomcev, ljudem v ekonomski stiski (predvsem samozaposlenim), ki iz različnih razlogov ne morejo biti obvezno zdravstveno zavarovani. Gradili bomo na ambulantni za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, ki se mora do konca mandata po kakovosti ize-
načiti z ambulantami v zdravstvenih domovih.

2.2 DOSTOPNOST STANOVANJ

S privatizacijo družbenih stanovanj je država v začetku devetdesetih let dvajsetega stoletja dolgoročno zaznamovala nepremičninski trg. Največja negativna posledica tega dejanja je izrazito pomanjkanje neprofitnih najemniških stanovanj v urbanih okoljih, ki bi po eni strani mladim omogočila osamosvojitve, po drugi strani pa varnost ljudem v socialno-finančni stiski.

Naloga občine je, da z lastnim fondom stanovanj, v sodelovanju s Stanovanjskim skladom RS, državnimi organi in drugimi občinami zagotovi dostojno prebivališče vsem občanom.

a. Spodbujanje stanovanjskih zadrug

Spodbujali bomo organizacijo in delovanje neprofitnih stanovanjskih zadrug ali kooperativ. Poleg dostopnosti stanovanj takšna ureditev ponuja tudi demokratično odločanje o skupnih bivanjskih razmerah, negovanje solidarnosti in odgovornosti do neposredne okolice ter širšega okolja.

Aktivno spodbujanje razvoja stanovanjskih zadrug bomo lahko izvajali z ugodnim oddajanjem zazidljivih zemljišč in stavb v lasti MOL, začasnim oproščanjem nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in s pomočjo pri pridob-

bivanju ugodnih dolgoročnih posojil.

b. Ukinitev B liste prosilcev in zalužnosti kot merila

Ukinili bomo B liste prosilcev za neprofitna najemna stanovanja pri občinskih razpisih za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. JSS MOL razvršča prosilce na prednostni listi A in B glede na ugotovljen skupni neto dohodek gospodinjstva, v primerjavi s povprečno neto plačo. V praksi to pomeni, da je tretjina neprofitnih stanovanj namenjena prosilcem z višjimi dohodki, ne glede na njihove stanovanjske razmere. Takšen sistem je krivičen do posameznikov in družin z nizkimi dohodki, ki si tržne najemnine ne morejo privoščiti in je pridobitev pravice do najema neprofitnega stanovanja ključna za njihov obstoj, medtem ko lista B služi zgolj kot dodatna olajšava za bogatejše.

Ukinili bomo kategorijo zaslužnih meščanov kot prednosti pri dodeljevanju neprofitnih najemnih oskrbovanih stanovanj. V točkovanju na seznamu za pridobitev subvencioniranih najemnih oskrbovanih stanovanj dobijo največ točk zaslužni občani ne glede na njihov ekonomski status. Pogosto se dogaja, da so zaslužni občani, ki so materialno dobro preskrbljeni in imajo visoke pokojnine, tudi najemniki subvencioniranih najemniških oskrbovanih stanovanj. Ljudje, ki pa bi jih glede na njihov socialni status zares potrebovali, pa ne dobijo zadostnega števila točk za dodelitev.

c. Uvedba praznih stanovanj v lasti MOL v fond neprofitnih stanovanj

Prazna stanovanja v lasti MOL moramo nemudoma oddati kot socialna ali neprofitna stanovanja. Doseči moramo dogovor z bankami upnicami oziroma z Družbo za upravljanje terjatev bank, da se v omejenem časovnem okviru omogoči uporabo stanovanj, ki so v stečajnih postopkih ali kako drugače izven uporabe. To bi zagotovilo vzdrževanje stanovanj in omogočilo upravljanje z nenaseljenimi ali polpraznimi stanovanjskimi stavbami.

Po pridobitvi socialnega ali neprofitnega stanovanja se le ta najemnikom v primeru izboljšanja finančnega položaja oziroma presežka dohodka, ki je višji od pogojene višine za pridobitev takega stanovanja, ne odvzame, vendar se mu ustrezno zaračuna najemnino.

d. Podpiranje celovitih prenov

V Ljubljani je veliko število stanovanj, ki so naseljena, vendar so po eni strani v zelo slabem stanju, ali pa zahtevajo visoke obratovalne stroške. V povezavi z Ekoskladom bomo v okviru MOL pripravili strategijo celostne prenove stavb, ki bodo zagotavljale primerne bivanjske razmere za stanovalce in vzdržne

obratovalne stroške. Tako bomo lahko preprečevali tudi pojave energetske revščine.

e. Spodbujanje oddajanja pred prodajo stanovanj

V Mestni občini Ljubljana moramo poskrbeti za vedno večji delež najemnih stanovanj. V okviru Javnega stanovanjskega sklada bomo začeli pridobivati in oddajati stanovanja po stroškovni najemnini. To bo omogočilo sistemsko ureditev oddajanja in najemanja stanovanj v občini. Zavzemali se bomo tudi za ureditev javne agencije za oddajanje in najem stanovanj, v katerega bo mogoče vključiti tudi zasebni sektor in tako doseči večjo varnost tudi za najemnike stanovanj na trgu.

f. Postopna ukinitvev subvencioniranja tržnih najemnin

Trenutni manko neprofitnih stanovanj se rešuje s subvencioniranjem profi-tnega oddajanja stanovanj. Z zgoraj naštetimi ukrepi se zavezujemo, da se to subvencijo postopoma ukine, a tako, da zaradi tega ne bodo prikrajšani najemniki, ki stanovanjsko vprašanje rešujejo na trgu.

2.3 SOCIALNO VARSTVO

a. Javne kuhinje

Problemi pomanjkanja hrane pri socialno najšibkejših so eden od najakutnejših problemov naše družbe. Mediji pogosto poročajo takrat, ko je problem že alarmanten, ko so skladišča dobrodelnih organizacij že prazna. Problem lakote bi se v prvi vrsti moral reševati na ravni države oziroma na ravni občine in šele kasneje z dobrodelnimi organizacijami. V ta namen bi v MOL odpirali javne kuhinje. Menimo, da je bolj pomembno preprečiti pomanjkanje hrane med socialno najšibkejšimi, kot pa v mestu zgraditi nov most.

b. Zaposlitev za delo z mladimi

Namesto zaposlitev prek javnih del bi MOL neposredno zaposlila mladinske delavce in delavke, saj je to eno od najbolj podhranjenih področij. Ena od realnih družbenih potreb je, da mladi dobijo več prostorov, kjer bi se lahko kreativno izražali (npr. spodbujanje iger in čitalniške kulture), ter jih tako odtegnemo zgolj komercialnim prostorom. Ob podpiranju četrtnih mladinskih centrov so še kako pomembni mladinski delavci, ki znajo locirati lokalne probleme.

c. Vzpostavitev mreže uličnih delavcev

Ulični delavci poznajo mlade v skupnosti in jim lahko pomagajo (ulični delavci bi bili polno zaposleni). Njihova naloga bi bila mapiranje zbirališč ljudi v soseskah, ugotavljanje, kaj v soseski ljudje potrebujejo, kaj najbolj manjka, kaj so glavne težave soseske (pogovori z mladimi, starimi, pomoč mladim, starim, organizacija raznoraznih dogodkov za lokalno prebivalstvo). Primer dobre prakse je berlinska mladinska organizacija uličnih delavcev Gangway, ki se ukvarja s problematično in socialno izključeno delo.

d. Animatorji za delo z otroki na javnih prostorih

Na Švedskem in v Švici so na igriščih animatorji, ki s svojo kreativnostjo spodbujajo igro med mladimi in otroki. Ti bi bili lahko zaposleni tudi prek NVO. Kot primer lahko le navedemo, da en most čez Ljubljano stane preko milijona €, medtem ko zaposlitev enega mladega stane do največ 20 tisoč € letno.

e. Olajšati dostopnost domov za starejše občane in oskrbe na domu

Zaradi krize v gospodarstvu je postalo bivanje v domovih za starejše občane nedosegljivo, saj bi zaradi nizkih pokojnin del stroškov bivanja morali prevzeti njihovi otroci. Za večjo dosegljivost domov bomo sprejeli takšne ukrepe, ki bodo omogočili široko dosegljivost, s poudarkom na tistih občanah in občanah, ki so socialno prikrajšani.

Pri tem si bomo zastavili cilj, da bo na koncu mandata vsakemu občanu v vseh predelih občine zagotovljena cenovno dostopna in pravočasna pomoč na domu. Sedanje storitve je treba nadgraditi s svetovanjem in pomočjo pri opremlenosti stanovanja za varno in udobno prebivanje starejših. Poleg tega moramo v MOL ustanoviti dnevne centre za starejše občane, kar bo olajšalo družinsko skrb za starejše člane in preprečevalo osamitev starejši.

2.4 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

a. Znižanje plačila vrtcev za socialno ogrožene

Zaradi vse večjih socialnih stisk se bomo trudili mladim družinam, nezaposlenim staršem in tistim z najnižjimi dohodki omogočiti dodatno znižanje za plačilo vrtca. Socialno najbolj ogroženim je potrebno nuditi dodatno pomoč tudi pri nadstandardnih dejavnostih.

b. Dostopnost kvalitetnih vrtcev in šol za vse

Kljub dosedanjemu reševanju večletnega pomanjkanja prostora v vrtcih z adaptacijami, rekonstrukcijami, prezidavami in novogradnjami, do sedaj ta problem ni v celoti odpravljen. Pomanjkanje prostora bi lahko hitreje in intenzivneje reševali, če bi denar, namenjen zasebnim vrtcem in šolam, vlagali v izboljšanje javnih vrtcev. Namesto zmanjševanja notranje igralne površine in sofinanciranja zasebnih vrtcev, je potrebno graditi in urejati javne. Prednost moramo nameniti izboljšanju kakovostnega javnega servisa - zavzema-mo se za popolno ločevanje javnega in zasebnega izobraževanja. Raznoli-kost programov bi omogočili s tem, da bi za javne vrtce in šole namenjali več sredstev tako za same stavbe in njihovo vzdrževanje kot tudi za obogatitev vsebin ter tako omogočali, da bi bile le-te dostopne vsem otrokom.

c. Novogradnje, obnove vrtcev in šol, igrišč in neprimernih igral

Spodbujali bomo novogradnje, ki bodo večinoma nizkoenergijske ali pasiv-ne, pri obnovah vrtcev in šol pa je najpomembnejše, da je prenova dolgo-ročno premišljena, celostna in da ustreza vsaki posamezni stavbi in okolju, saj le na takšen način primerno zmanjšamo stroške in omogočimo varno ter zdravo bivanje otrok in ostalih uporabnikov. Energetske sanacije dotrajanih stavb so nujne in se morajo intenzivno nadaljevati. Prednostno je potrebno obnoviti šole in vrtce, ki imajo še vedno neustrezne oz. škodljive materiale, kot so azbestne kritine, ki jih moramo čim prej zamenjati.

V nekaterih vrtcih in šolah so igrala še vedno zastarela, poškodovana in mor-da celo nevarna. Dotrajana igrala bi nadomestili z novimi, ekološkimi mate-riali.

d. Subvencije za topli obrok

Namenili bi več subvencij za topel obrok otrok v vrtcih in šolah, saj se je soci-alna stiska družin v zadnjih letih povečala.

e. Za enake možnosti socialno ogroženih otrok in šolarjev

Vedno več je družin, ki svojim otrokom ne zmorejo zagotoviti enakih pogojev izobraževanja. Zaradi vse dražjih šolskih potrebščin, ekskurzij, šole v naravi, so otroci iz socialno ogroženih družin v neenakovrednem položaju. Za socialno najbolj ogrožene je potrebna pomoč in zagotovitev enakih možnosti izobraževanja in udeleževanja vseh dejavnosti, ki jih šola ponudi. Pri nadstandardnih dejavnostih pa so razlike še večje, saj vsem niso dostopne. (Šole poskušajo same zagotoviti pomoč z zbiranjem dodatnih prispevkov, tudi v obliki dobrodelnih prireditev, vendar se morajo ti problemi reševati sistemsko.)

f. Večja odprtost šol v lokalno okolje

Šolam moramo omogočiti, da se na več načinov bolj povežejo in odprejo v družbeno okolje. V prvi vrsti, da v popoldanskem času zagotavljajo več možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa in bi bile dostopne čim več otrokom. MOL bi spodbujala in financirala kvalitetne in dostopne programe, ki bi jih vodili študentke in študenti izobraževalnih smeri (tudi kot del prakse). Zunanje igralne površine in igrišča ob vrtcih ter šolah so javna last in v popoldanskem času, po zaključku rednega programa, mora biti njihova uporaba omogočena otrokom in mladim iz okolice, obenem pa mora biti poskrbljeno za varovanje teh objektov. Spodbuditi je potrebno sodelovanje med javnimi ustanovami - šolam je potrebno omogočiti zastopnik obiskovanje vseh javnih kulturnih ustanov za otroke in mladino.

g. Urejanje ustreznih površin za kvalitetno preživljanje prostega časa

Poskrbeti moramo za možnosti kvalitetnega preživljanja časa za otroke, mladino in starše v četrtnih skupnostih v popoldanskem času s financiranjem in gradnjo ustreznih prostorov ter omogočanjem uporabe že obstoječih (knjižnice, šole, vrtci, športni objekti, mladinski centri, domovi za starejše, lokalne organizacije), kjer bi spodbujali lokalno, izobraževalno in medgeneracijsko povezovanje.

2.5 ŠPORT

V sklopu pravice do športnega udejstvovanja mora MOL zagotavljati univerzalen dostop do rekreativnih površin za vse občane in občanke. V naselja mora smiselno umestiti dodatne rekreativne površine, od trim stez do špor-

tnih igrišč, ki morajo biti brezplačno dostopne vsem občankam in občanom. Hkrati mora vzdrževati infrastrukturo in obstoječo prilagoditi, da bo dostopna starejšim in hendikepiranim. Poleg tega mora MOL zagotavljati površine za amaterski šport in aktivno spodbujati participacijo občank in občanov.

a. Športne površine v naravi

Nadaljevali bomo razvoj rekreacijskih površin v naravi, tako z izgradnjo dodatnih trim stez in zunanjih telovadnih orodij, kot tudi z urejanjem poti v širši okolici Ljubljane.

b. Spodbujanje razvoja amaterskega športa in rekreacije

Za zvišanje kakovosti življenja moramo poskrbeti za splošno dostopno rekreacijo v vseh letnih časih. Zato bomo spodbujali skupine in posameznike, ki bodo skrbeli za organizacijo rekreacije in amaterskega športa. Tako organizirana rekreacija bo dostopna vsem družbenimi skupinam in bo zavezana aktivnemu vključevanju vseh v duhu strpne in solidarne družbe.

3 JAVNI VPOGLED V DELOVANJE MOL

Celoten dolg Mestne občine Ljubljana danes znaša približno 200 milijonov evrov. Znatno del teh posojil ni bil uporabljen za javno dobro, ampak za nesmotrne in pogosto megalomanske gradbene projekte v obliki javno-zasebnih partnerstev. Pogosto pri teh partnerstvih prevladuje profitni motiv zasebnega dela, javne potrebe pa niso zadovoljene. Hkrati so javno-zasebna partnerstva pravo gojišče korupcije - to je razumljivo, saj je korupcija po definiciji vdor zasebnega interesa v javno dobro.

(Dosedanje) menedžersko upravljanje občine je enostavno, kadar se to počne s tujim (našim) denarjem. Zato je naša prva zahteva spremembe občinske politike vpeljava načela odprtih knjig. Preučiti je treba strukturo zadolženosti in si pri refinanciranju dolga izboriti ugodnejše pogoje pri finančnih institucijah, pri katerih so najeti krediti. To pomeni daljše roke odplačevanja in ugodnejše obrestne mere.

Zadolženost sama po sebi ni problematična. Problematično je nespametno zadolževanje, s katerim se ne zagotavlja javnega interesa, ki mora biti edino vodilo občinske uprave.

a. Poslovanje MOL in njenih javnih podjetji po načelu odprtih knjig

Vse bilance stanja in uspeha morajo biti javno dostopne. Poslovanje mora biti transparentno in na očeh javnosti. Informacije o vseh načrtovanih investicijah, njihovem financiranju in rednem poslovanju morajo biti na voljo javnosti. Omogočen mora biti tudi vpogled v vse denarne tokove MOL in njenih javnih podjetij, saj se da ravno na tak način uspešneje premagovati tudi korupcijo in ugotavljati morebitne nečedne posle. MOL z vsemi njenimi javnimi službami je last občanov in mora delovati v njihovo korist.

b. Uvedba novega merila uspešnosti družbene reprodukcije

Na ravni občine bomo razvili merilo uspešnosti, ki bo preseglo gole ekonomske pokazatelje, kot je bruto domači proizvod (BDP). Merilo uspešnosti bo poleg gospodarske dejavnosti vključevalo vsaj še okoljsko vzdržnost in socialno enakost. Le s takim merilom bomo lahko sledili uspešnosti izvajanja ukrepov in razvijali nadaljnje strategije izboljšanja bivanjske ravni v Ljubljani.

4 POVEČANJE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI MOL

Javna podjetja igrajo v lokalnem okolju pomembno vlogo, saj izvajajo storitve, ki so bile zakonsko priznane kot storitve v javnem interesu. V preteklosti so bila zaradi svoje narave ta področja izvzeta s trga, vendar je država podlegla pritiskom EU po deregulaciji in javna podjetja podredila interesom kapitala. Posledice se odražajo predvsem v (ne)kakovosti storitev in višini cen, prav tako pa tudi v negotovosti položaja zaposlenih v teh podjetjih. Zaradi svojega specifičnega poslanstva zagotavljanja storitev javnega interesa ter geografske omejenosti na lokalno okolje so javna podjetja v lasti občin idealno okolje za transparentna podjetja, ki delujejo v javno dobro. Nobenih javno zasebnih partnerstev!

a. Soupravljanja podjetij in zavodov v lasti MOL

Uvedli bomo sistem soupravljanja oziroma samoupravljanja v podjetjih in zavodih v lasti MOL, v okviru veljavne zakonodaje. Podjetja in zavodi v lasti MOL so last vseh nas, kakor tudi zaposlenih v njih. Uvesti moramo sistem, ki zaposlenim omogoča aktivno sodelovanje pri odločitvah teh podjetij in zavodov. Javna podjetja so pravo mesto za okrepitev sodelovanja delavcev pri upravljanju in nadzorovanju podjetij. Zaposleni morajo biti ves čas seznanjeni s poslovanjem, bodisi neposredno bodisi prek sveta delavcev. Njihovi izvoljeni zastopniki morajo kot delavski direktorji enakopravno voditi poslovanje oz. ga nadzirati kot člani nadzornih svetov. Javna podjetja morajo postati zgled soupravljanja, v katerem delavci dejansko prevzemajo ekonomsko oblast, jo med sabo demokratično delijo in se usposablajo za njeno izvajanje.

Podobna vloga mora pripasti tudi uporabnikom njihovih storitev. V okviru obstoječe zakonodaje lahko predstavnike uporabnikov v organe javnih podjetij imenuje le občina kot ustanoviteljica. Zavzemali se bomo za to, da na ta mesta ne bodo imenovani le mestni uradniki, sploh pa ne poslovodne osebe in lastniki zasebnih podjetij.

Po enakih načelih morajo ravnati v javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je občina in na ta način uveljavljati ustavno pravico zaposlenih v zavodih, čeprav ta še ni zagotovljena s posebnim zakonom.

b. Zagon zadružištva in odpiranje novih podjetij

Zavzemali se bomo za zagon zadružištva in odpiranja novih podjetij, upravljanih po sistemu samoupravljanja zaposlenih. Z zadružištvom bomo povezali več majhnih subjektov, ki bodo skupaj veliko bolj konkurenčni (ukrep do vzpostavitve socializma, kjer bo konkurenčnost odveč). S planskim ustanavljanjem novih podjetij bomo zmanjšali število brezposelnih, s samoupravljanjem v njih pa dali vzorčne primere tudi ostalim. Če nam bo zakonodaja dopuščala oz. če bo prišlo do njene spremembe, bomo lahko sčasoma prenesli tudi lastništvo teh podjetij na njihove zaposlene.

c. Odpiranje novih delovnih mest

Občina s širitvijo dejavnosti javnih podjetij ustvarja nova delovna mesta. Podpiramo odpiranje novih inovativnih delovnih mest na območju MOL v dobro občanov. Pri tem se bomo zgledovali po primerih utečenih dobrih praks. Tako predlagamo postopno uvajanje krajšega delovnega časa v občinski upravi in podjetjih ter zavodih v lasti MOL.

d. Spodbujanje lokalnega ekološkega kmetijstva

Spodbujali bomo lokalno ekološko kmetijstvo, tako zaradi krajšanja verige med proizvajalci in porabniki kot tudi zaradi ohranjanja kmetijske dejavnosti v občini. Spodbudo bom razvijali tudi v okviru različnih socialnih ukrepov, pri katerih je pomoč mogoča v obliki hrane oziroma dela.

5 TRAJNOSTNO UREJANJE PROSTORA IN PROMETNE INFRASTRUKTURE

5.1 UREJANJE PROSTORA

Urejanje prostora, tako grajenega kot naravnega, je ena od glavnih dejavnosti in nalog mestne občine. Občinski prostorski načrti vplivajo na možnosti za skupnostni in osebni razvoj ter delovanje. Do sedaj je bilo sodelovanje občanov in občank v urejanju prostora omejeno in ni bilo spodbujano. Izidi tega so upori iniciativ, ki poskušajo ustaviti gradnje, za katere vedo, da bodo premočno posegle v življenje skupnosti.

Zavzemali se bomo za čim večje sodelovanje občanov in občank v urejanju prostora, tako z upoštevanje potreb in pripomb kot tudi s spodbujanjem od-dajanja pobud. Urejanje prostora je ključna skupnostna dejavnost v mestu, kjer je mogoč razvoj demokratičnega odločanja in vključevanje vseh družbenih skupin.

a. Uvedba participacije pri urejanju prostora

Ob sprejemanju prostorskih aktov in sprememb le-teh se bomo zavzemali za dejansko participacijo vse občanov in občank, na katere bodo spremembe vplivale. Menimo, da trenutna državna zakonodaja ne zagotavlja zadostne vključitve javnosti v urejanje prostora. Javne razgrnitve niso zadostni mehanizem za zagotavljanje interesa skupnosti.

b. Zaščita in regeneracija zelenih klinov ter zgoščanje ob vpadnicah

Sprejeli bomo spremembe Občinskega prostorskega načrta, v katerem bo strožje varstvo zelenih klinov in regeneracija vseh tistih delov, ki so posledica nepremišljenih prostorskih posegov.

c. Veto na gospodarsko/socialno škodljive prostorske posege

Zavzeli se bomo za prostorski veto na izgradnjo spornih in okoljsko škodljivih infrastrukturnih in drugih prostorskih posegov, ki nimajo neposredne koristi za celotno družbo (nakupovalna središča, širitve obstoječih mestnih vpadnic).

d. Poudarek na izboljšanju stanja prostora v predmestju

MOL veliko denarja nameni za urejanje mestnega jedra, predmestja pa so

precej zanemarjena. V sodelovanju s četrtnimi skupnostmi bi pospešili ureditve okolice, kot so travnate površine, površine za cvetlice, igrala za otroke in podobno.

e. Omejitev oglaševalskih plakatov

Občina je prenasočena z oglaševalskim prostorom in tako imenovanimi »jumbo« plakati. Na javnih prizoriščih bi regulirali namestitve oglaševalskih panojev. Zavzemo se, da se s steklenih površin avtobusov odstranijo oglasna sporočila.

f. Možnost vrtnarjenja

Povečali bomo možnost neprofitnega najema zemlje za urbano vrtnarstvo. Oddajanje bo osnovano na upoštevanju urbanističnih, ekoloških in zdravstvenih pogojev.

g. Oddajanje praznih lokalov v lasti MOL

Prazne lokale in poslovne prostore v lasti MOL bomo oddali v delovanje nevladnim organizacijam, kulturnim društvom oziroma organizacijam, ki bodo delovala v družbeno korist.

Zahtevali bomo odprte prostore MOL za brezplačno uporabo v namene politične dejavnosti. Organizirane, pa tudi neorganizirane skupine občanov, ki se združujejo na politični osnovi, morajo dobiti možnost občasne uporabe prostorov MOL za dejavnosti, na katerih se zbere večje število ljudi. Uporaba bo brezplačna, za zagotovitev varnosti in za zavarovanje prostorov in premoženja MOL pa se bo uporabil sistem varščine.

5.2 TRAJNOSTNI PROMET

Trajnostno mobilnost dojemamo s treh vidikov - socialnega, okoljskega in prostorskega. Socialni vidik trajnostne mobilnosti zagotavlja, da so prevozna sredstva enako dostopna vsem prebivalcem in prebivalkam - to pomeni, da mora biti prevoz cenovno primeren, varen, dostopen invalidom in vsem starostnim skupinam. Trajnostna mobilnost z okoljskega vidika zagotavlja čim manjšo porabo fosilnih goriv, čim bolj učinkovito porabo energije, izogibanje zastrupljanju zraka in okolja. Prostorski vidik trajnostne mobilnosti zajema strateško vlogo razvoja prometa, ki je neposredno povezan z razvojem lokalne in gospodarstva.

Ključni elementi trajnostne mobilnosti so:

- hiter in udoben javni promet;
- celovita zasnova prometa (povezanost prometnih sredstev - intermodalnost);
- bližina delovnih mest stanovanjskim naseljem;
- kolesarjem in pešcem prilagojena infrastruktura.

a. Mestni potniški promet

Potrebno je odprtje novih in ohranitev starih linij mestnih avtobusov ter postopna nabava novih okolju prijaznih vozil.

Intenzivirali bi dogovore z državo in SŽ o razširitvi in zgotovitvi mreže lokalnih železnic in pogostnosti lokalnih vlakov (višja frekvenca); razširitev uporabe kartice Urbana – enotne mestne vozovnice- tudi na mrežo lokalnih vlakov.

b. Zmanjšanje spodbujanja avtomobilskega prometa

Potrebna je strategija razvoja mesta. S širitvijo cest v mestno jedro ponovno postavljamo avtomobil kot prevozno sredstvo na prvo mesto. Spodbujati je potrebno rumene pasove za javni potniški promet in prednostni režim za avtobuse v križiščih. Osredotočiti se je potrebno na gradnjo kolesarske infrastrukture in "peš" koridorjev.

Zavzemamo se za celostno urejanje problematike prometa v sodelovanju s strokovno javnostjo in zainteresiranimi nevladnimi organizacijami. K oblikovanju teh politik bomo pritegnili tudi zbere občanov.

c. Kolesarsko omrežje

Nadgradili bomo mestno in primestno kolesarsko strategijo, kjer bomo upoštevali izhodišča in že izdelane predloge društva Ljubljanske kolesarske mreže in tudi Prometne politike MOL. Med drugim:

- Rekonstrukcija mestnih vpadnic, tudi s širitvijo, kjer je to nujno potrebno, vendar brez širitve vozišča za motorni promet. Širitev je možna in upravičena, če s tem pridobi avtobusni in nemotorizirani promet (hoja in kolesarjenje).
- Dunajska cesta - ureditev mora zajeti celotno dolžino od centra vse do Črnuč.
- Tržaška cesta - možna širitev, a ne za motorni promet. Širitev je možna in upravičena, če s tem pridobi avtobusni in nemotorizirani promet (hoja in kolesarjenje). Ureditev mora zajeti celotno dolžino od križišča Trg MDB vse do križišča na Dolgem mostu.

- Karlovška cesta - ureditev vse od Levstikovega trga do križišča z Roško, ki mora omogočiti kolesarski promet v obe smeri. Kjer to zaradi pozidave ni mogoče, se kolesarski promet omogoči z ustreznim prometnim režimom (souporaba pasu za avtobus LPP).
- Postavitev dodatnih točk za izposajo koles, še posebno na mesta, ki so nekoliko bolj oddaljena od centra mesta. Ureditev kolesarskih parkirišč (varovane in pokrite kolesarnice), zlasti na območju glavne železniške in avtobusne postaje ter v centru mesta.

Zaradi varnosti kolesarjev bi uredili in povezali kolesarske steze, pasove in poti v celovit sistem in s tem zagotovili, da kolesarjem ne bo treba voziti po voziščih ali pločnikih najbolj prometnih cest in ulic. Po možnosti se kolesarske poti fizično loči od vozišč in pločnikov.

Povečali bi število parkirnih mest za kolesa z možnostjo priklenitve na čvrsto pritrjeno stojalo.

d. Spodbujanje samoorganizacije in delitve osebnih prevoznih sredstev

“Carpooling” (ko se več oseb uskladi glede potovanja z avtom, zato da ne potujejo sami) že dobro deluje, nastal je povsem spontano predvsem med študenti in je odličen primer samoorganiziranja.

“Carsharing” pa zahteva precej večjo stopnjo organizacije, ker je že upravljan podjetniško. Ureditev je možna v okviru LPP ali v zadružni obliki. Priložnost ponuja elektromobilnost, ker so ti avtomobili dragi, primerni večinoma za mestne vožnje in kratke razdalje.

6 IZBOLJŠANJE VARSTVA OKOLJA

Za razliko od večine urbanih središč, Ljubljana v svojem stoletnem razvoju mesta ni izgubila in pozidala vseh večjih naravnih površin. Krajinski park Barje, Rožnik, Grajski grič in Tivoli mestu ne služijo zgolj kot rekreacijski kotički, temveč tudi s svojimi ekosistemskimi funkcijami: z zadrževanjem padavinskih voda, zmanjševanjem onesnaženja zraka in odvajanjem toplote v času vročih poletij. Žal je v obširnih delih mesta drevesa in ptice povsem "nadmestil" sivi beton. Čas je, da stopimo korak naprej in z zeleno urbanizacijo pustimo naravni pečat v vsakem kotičku mesta. Zelena Ljubljana je nenadomestljiva za kakovost bivanja v mestu. Naša odgovornost je, da jo s premišljenim upravljanjem skupaj ohranimo in "ozelenjemo" za bodoče meščanke in meščane.

a. Okrepitev mestne okoljske inšpekcijske službe

Zagotoviti moramo dosledno upoštevanje na okolje vezanih pravilnikov in zakonov. Zahtevali bomo revizijo dosedanjih okoljskih dovoljenj (npr. Papir servis) in kaznovanje vseh, ki delujejo v škodo okolju in družbi.

b. Povečevanje pomena javnih servisov in storitev, vezanih na urejanje okolja

Zavzemamo se za upravljanje z gozdnimi in parkovnimi površinami prek centralne, neprofitne javne službe. Oskrbovanje drevoredov in parkov je neustrezno. Potrebna je vključitev tako strokovne kot širše javnosti prek mestnega internetnega portala, kjer meščani poročajo o stanju dreves in pristojnim službam posredujejo informacije in svoje pobude.

c. Priprava (dolgoročnega) programa večnamenskega in vsem deležnikom prijaznega upravljanja zaščitenih področij

Krajinski park Barje, Park TRŠ, rečna obrežja Natura2000,... Vključili bi tudi šolanje in ponudbe alternativnih (a sonaravnih) pristopov upravljanja. Izdelali bi načrt povečevanja (strožje) zaščitenih področij in njihov postopen prehod v mestno in državno last.

d. Strategija za ohranjanje in splošno javno dostopnost vodnih virov

Pripravili bomo program revitalizacije rečnih bregov Ljubljanice na območjih Livade, Dolgega Brega, Rakove Jelše, na območju Cukrarne in na ostalih nedostopnih obrežjih.

e. Ukinitev možnosti privatizacije ali prodaje zaščitenih površin

in nanje vezane infrastrukture; slednje naj ostanejo v lasti in upravljanju izključno mesta ali države oziroma ustreznih javnih ustanov.

f. Energetski koncept

Zastavili bi energetski koncept same občine, oziroma bi koncept pripravili v sodelovanju z ostalimi občinami in tako pripravili energetski koncept za celotno regijo. Postavili bi jasne cilje glede zmanjševanja emisij, obnovljivih virov energije ter učinkovite rabe energije. Koncept bo trajnostno naravnani pri rabi energije in samozadostnosti.

g. Varstvo zapuščenih živali

Zavetišče Ljubljana bomo preoblikovali v zavetišče, ki ne bo omogočalo evtanazije zdravih živali. Spodbujali bomo nevladne organizacije, ki skrbijo za prostoživeče mačke in delujejo na področju zaščite ter preprečevanja mučenja živali.

Poskrbeli bomo za strateški pristop k reševanju številčnosti brezdomnih živali z rednimi sterilizacijskimi in kastracijskimi akcijami ter pomoči skrbnikom pri odločanju za oba posega.

h. Preimenovanje POT-i v Pot spomina in tovarištva

Zavzeli se bomo za konec brisanja zgodovinskega spomina Ljubljane kot mesta, ki se je uprlo fašizmu in nacizmu.

i. Učinkovito urejanje problematike invazivnih rastlin

Ambrozija, Veliki pajesen in japonski dresenik so se razširili po predelih Ljubljane v zadnjih desetletjih in pospešeno izpodrivajo druge, avtohtone rastline ter s tem ogrožajo biotop. Prav tako so oteženi dostopi do nekaterih voda. Strategije boja so poleg ozaveščanja še mehansko odstranjevanje teh rastlin.

7 POVEČANJE DOSTOPNOSTI IN RAZNOLIKOSTI KULTURNE DEJAVNOSTI

a. Odprtje učnih delavnic

Na presečišču kulture, izobraževanja in gospodarstva je tehnična kultura. Zaradi pomanjkanja tovarn je vse manj možnosti pridobivanja tehničnih spretnosti, zato bomo pričeli odpirati učne delavnice. V njih bo v medgeneracijskem dialogu in spoštovanju skupne družbene lastnine potekalo učenje prek dela, po principu "naredi sam". V prvi fazi bi šlo bolj za učenje prek izdelave npr. odprtokodnih CNC rezkarjev ali 3D printerjev in izdelave izdelkov s temi orodji, v drugi fazi pa bi učne delavnice lahko postale resen proizvodni obrat, kjer bi se proizvajalo za potrebe ljudi, ne pa za potrebe kapitala in trga.

b. Spodbujanje neinstitucionalizirane urbane in alternativne kulture

Možnost razvoja kulturne in umetniške dejavnosti izven upravnih okvirov mesta je zelo pomembna, saj dovoljuje nepredvidljive dejavnosti, povezovanja in sodelovanja. Okolja, ki omogočajo alternativno kulturno dejavnost, po eni strani kažejo na nezadostnost upravnega okvira, ki se lahko posledično razvija, in po drugi strani spodbujajo večjo vključenost ter kritiko obstoječih kulturnih okvirov.

c. Vrnitev vseh objektov, ki so bili zgrajeni s samoprispevki občanov

Primerni prostori so pogoj za razvoj kulturne dejavnosti. Pomembna ni le dostopnost, temveč tudi možnosti skupnostnega upravljanja s takimi prostori, kar vpliva tudi na vsebinsko raznolikost in širšo vključenost.

d. Krepitev dialoga z nevladnimi organizacijami

V odnosu z MOL moramo krepiti civilni dialog z nevladnimi organizacijami, ter skupaj sooblikovati celovit razvoj kulture in umetnosti na ravni občine.